

Prof. zw. dr hab. Wiesław Babik
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Instytut Studiów Informacyjnych
Kierownik Zakładu Zarządzania Informacją
E-mail: w.babik@uj.edu.pl
ORCID: 0000-0002-7074-89-92

Kraków, 20.01.2024 r.

Ocena osiągnięć naukowych dr. Justyny Adamus-Kowalskiej ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie: nauki o komunikacji społecznej i mediach

Wykonana na podstawie Uchwały nr 5/2023 Rady Naukowej Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24.10.2023 r. oraz pisma Przewodniczącego Rady Naukowej Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej UŚ Dr hab. Marusza Kolczyńskiego, prof. UŚ z dnia 25.10.2023 r. (WNS/BEOI.421.1.2023) a także umowy o dzieło nr WU.W300.00623.23.

1. Sylwetka i kariera naukowa Habilitantki

Dr Justyna Adamus-Kowalska jest absolwentką studiów magisterskich „Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo” na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, gdzie obroniła w 2003 r. napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Barbary Stefaniak pracę magisterską pt. *„Polityka informacyjna w Polsce w latach 1945-2002”*. Po studiach – jak podaje w Autoreferacie – pracowała do 2006 roku w Archiwum Państwowym w Katowicach, w Oddziale Udostępniania Informacji Naukowej. W 2006 roku w wyniku konkursu otrzymała stanowisko archiwisty w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Katowicach. W 2008 r. obroniła na Wydziale Filologicznym UŚ rozprawę doktorską pt. *„System informacji archiwalnej w Polsce: projektowanie języka klasyfikacji dokumentów elektronicznych”* otrzymując stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie bibliologii. Promotorem była dr hab. Diana Pietruch-Reizes, prof. UŚ. Rozprawa została wydana drukiem przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w 2011 roku (188s.), a jej Autorka otrzymała nagrodę Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Pracę dydaktyczną na uczelni rozpoczęła na stanowisku adiunkta w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (w Zakładzie Zarządzania Informacją) w 2008 roku, to jest po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych. Pracę naukowo-dydaktyczną kontynuuje do tej pory na stanowisku adiunkta na tej samej uczelni (od 1.10.2019 r. na Wydziale Humanistycznym, w Instytucie Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach).

W Autoreferacie (s. 26) Habilitantka podała jako zakres zainteresowań naukowo-badawczych, które przełożyły się na tematykę wystąpień na konferencjach naukowych po uzyskaniu stopnia doktora, następujące obszary tematyczne, które zostały poparte konkretnymi osiągnięciami naukowymi w postaci publikacji naukowych: zarządzanie dokumentacją elektroniczną w archiwach, dostęp do informacji archiwalnej w społeczeństwie informacji i wiedzy, zarządzanie dokumentacją elektroniczną i zabezpieczenie materiałów archiwalnych w oparciu o zalecenia specyfikacji MoReq2 Komisji Europejskiej, system klasyfikacji dokumentów elektronicznych, systemy elektronicznej identyfikacji i ich rola w komunikacji społecznej, informacja publiczna jako źródło do badań naukowych, zarządzanie informacją bieżącą i archiwalną w administracji, europejska polityka dostępu do informacji i archiwów, system elektronicznego zarządzania dokumentacją EZD, standardy i metody tworzenia dokumentów elektronicznych, metody uwierzytelniania dokumentów w środowisku elektronicznym, programy zintegrowanej informatyzacji państwa. Wymienione tu ważne przede wszystkim dla archiwistyki (systemu informacji archiwalnej) i informacji specjalistycznej, głównie w postaci elektronicznej obszary badawcze w sumie wypełniają całość działalności naukowej, publikacyjnej, dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej Habilitantki.

Dorobek naukowy Habilitantki przedstawia się następująco. Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora opublikowała 2 artykuły w czasopismach naukowych. Po uzyskaniu stopnia doktora Jej dorobek w ciągu 14 lat (2009-2022) znacznie się zwiększył obejmując łącznie 25 publikacji prac naukowych, w tym: 2 autorskie monografie naukowe (w tym publikacja rozprawy doktorskiej), 2 opublikowane rozdziały w monografiach naukowych, 21 opublikowanych artykułów naukowych w czasopismach naukowych. Biorąc pod uwagę dwukrotne roczne pobyty Habilitantki na urloпах macierzyńskich Jej produktywność publikacyjna w analizowanym okresie czasu wyniosła ($25:12=2,1$ publikacji rocznie). W tym okresie (po uzyskaniu doktoratu) brała czynny udział w 22 konferencjach naukowych (roczna aktywność – prawie 2.0).

2. Ocena wskazanego przez Kandydatkę osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

Stanowi je wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach autorska monografia naukowa pt. *Proces informatyzacji administracji publicznej i jego wpływ na kształtowanie narodowego zasobu archiwalnego stanowiącego dziedzictwo kulturowe ludzkości*, Katowice 2021, 318s. Recenzentem wydawniczym publikacji był dr hab. Jacek

Janowski, prof. PW, pracujący na Wydziale Administracji i Nauk Społecznych Politechniki Warszawskiej, specjalizujący się w filozofii prawa i informatyce prawniczej. Profesor jest autorem szeregu monografii z dziedziny administracji elektronicznej i informatyki prawniczej (pl.wikipedia.org/wiki/Jacek_Janowski).

Autorska monografia Habilitantki stanowi uwieńczenie Jej dotychczasowego dorobku naukowego. Jej przedmiotem jest informatyzacja administracji publicznej rozpatrywana w aspekcie jej wpływu na kształtowanie narodowego zasobu archiwalnego. W celu identyfikacji przejawów tego wpływu Habilitantka zajęła się analizą różnego rodzaju dokumentów, w tym również ze sfery prawa. Temat rozprawy jest szeroki, przekrojowy i polaryzujący w stronę dyscyplin pokrewnych.

Przyjąłem, że moja recenzja nie będzie miała charakteru recenzji wydawniczej, stąd skupiłem się na ewaluacji a nie na szczegółowym omówieniu zawartości poszczególnych rozdziałów monografii oraz treści opublikowanych artykułów naukowych, co zostało uczynione przez Habilitantkę już we wstępie monografii oraz w Autoreferacie. Uważam powtarzanie tego samego za niepotrzebną multiplikację informacji.

Dr J. Adamus-Kowalska jest z wykształcenia bibliologiem-informatologiem. Na problematykę archiwów patrzy z nieco innej perspektywy niż historycy. Na problem informatyzacji administracji publicznej w Polsce Habilitantka spojrzała więc punktu widzenia dawnej bibliologii i informatologii mieszczącej się obecnie w ramach „nauk o komunikacji społecznej i mediach”, wzbogacając przez to dotychczasowe spojrzenie na informatyzację archiwów z punktu archiwistyki lokowanej w ramach nauk historycznych.

W obszernej monografii habilitacyjnej, w którą włożyła mnóstwo pracy Habilitantka pokazała zaistniałe i pożądane zmiany w zakresie kształtowania narodowego zasobu archiwalnego oraz ich uwarunkowania spowodowane rozwojem współczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Skupiła się na wpływie informatyzacji na kształtowanie zasobu archiwalnego podkreślając w tym szczególne znaczenie nadzoru i zachowania dokumentacji. Refleksję naukową oparła na przeprowadzonych badaniach własnych, których celem było wykazanie „[...] jak proces informatyzacji wpływa na kształtowanie zasobu archiwalnego” (s.2 Autoreferatu).

Asumptem do tych badań i zajęcia się tym niełatwym tematem były zauważalne gołym okiem zmiany w funkcjonowaniu współczesnej administracji, a także w jej otoczeniu, związane ze stopniowym wprowadzaniem elektronicznej administracji i co za tym idzie – usankcjonowaniem w niej dokumentu elektronicznego.

Dokument elektroniczny to dla archiwów nowa forma dokumentów, które powinny archiwizować. Jednocześnie stojąc w obliczu kolejnego przełomu w postaci nowej technologii jaką oferuje sztuczna inteligencja, co do tej pory jeszcze nie jest do końca rozpoznane, Habilitantka twierdzi, że będzie ona wywierać również duży wpływ na sposób funkcjonowania archiwów. Aby zrealizować tak zdefiniowane zadanie Habilitantka skupiła się na analizie bieżącej praktyki kancelaryjnej.

Wymierną realizacją tego zadania jest 6 rozdziałów monografii habilitacyjnej, w których pokazała zmiany w administracji publicznej, będącej głównym twórcą materiałów archiwalnych, pokazując problemy i proponując nowe rozwiązania w nadzorze archiwalnym, które mogą przyczynić się do udoskonalenia procesu dokumentowania dziedzictwa kulturowego w archiwach. Rozważania oparła na wynikach badań tzw. przedpola archiwalnego, którym jest działalność administracyjna, co pozwoliło Jej stworzyć aktualny obraz obecnie realizowanego procesu aktotwórczego.

Autorskie propozycje zmian zostały opracowane na podstawie wyników analizy obecnego stanu informatyzacji administracji publicznej, obecnego prawodawstwa w tym zakresie oraz na próbie badawczej 16 urzędów wojewódzkich w Polsce. Autorka rozprawy przeprowadziła też analizę literatury naukowej na ten temat, która dostarczyła Jej informacji o globalnych trendach w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Badania dotyczyły okresu 2010-2019. Materiałem badawczym były – jak podaje Habilitantka - wnioski o udostępnienie informacji publicznej, protokoły z kontroli dokonanych przez archiwa państwowe, istniejąca literatura przedmiotu, dane statystyczne opublikowane przez GUS, MSWiA, Ministerstwo Cyfryzacji, przepisy prawne z zakresu informacji, otwarte dane na stronie widok.gov.pl, raporty umieszczone na stronie internetowej <http://www.diagnoza.com/>, Strategia Archiwum Cyfrowego na lata 2017-2019. Z przytoczonych tu źródeł nie zawsze jasno wynika, które wyniki analizy zamieszczone w monografii mają charakter autorski a które stanowią omówienie analiz innych autorów.

Autorka monografii zastosowała szereg metod badawczych, które na s. 20 monografii (Wstęp) pogrupowała w 5 kategorii. Podziału tego nie zamierzam tu przytaczać, gdyż cechuje go chaotyczność i brak odniesienia do nomenklatury w funkcjonujących już ich podziałach w opublikowanych pracach o charakterze metodologicznym z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej oraz nauk społecznych. W wykazie zastosowanych metod badawczych (s. 20-21 monografii) nie wspomina m.in. o metodzie/technice obserwacji, którą dzięki wcześniejszym doświadczeniom w pracy w archiwach z pewnością zastosowała.

W rozdziale 1 został przedstawiony w oparciu o istniejącą literaturę przedmiotu (głównie w oparciu o pracę B. Ryszewskiego z 1985 r.) proces aktotwórczy i proces archiwotwórczy. Procesy te w pracy zostały potraktowane jako kluczowe dla kształtowania narodowego zasobu archiwalnego. Z tych rozważań wynika, że w informacji archiwalnej bardzo duże znaczenie ma kontekst, w jakim powstała dokumentacja i informacja. Tymczasem z tego nic nie wynika dla informatyzacji archiwów, bo o tym Habilitantka nic nie napisała w tym rozdziale.

Rozdział 2 pokazuje genezę i kierunki rozwoju procesów informacyjnych ze szczególnym zwróceniem uwagi na teorię i praktykę kancelaryjną w obecnym kształcie i zasygnalizowaniem koniecznych zmian pod wpływem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Tu jest OK. Nie wiadomo jednak, co jest autorskie, a co stanowi omówienie podanego jako źródło artykułu E. Kuzioniok-Ochrymiuk (przypis 2 w Autoreferacie), co znika w gąszczu szeregu niepotrzebnych wręcz podręcznikowych informacji.

Rozdział 3 dotyczy regulacji prawnych w administracji i nadzoru nad zasobem archiwalnym. Jego treść stanowi omówienie przepisów prawnych dotyczących kształtowania narodowego zasobu archiwalnego.

Rozdział 4 został poświęcony dokumentowi elektronicznemu oraz systemowi Elektronicznego Zarządzania Dokumentami (EZD). Na tym tle Habilitantka przedstawiła projekt archiwizacji dokumentów elektronicznych Archiwum Dokumentów Elektronicznych (ADE) oraz szczegółowe problemy dotyczące jego wdrażania w archiwach.

W Rozdziale 5 został podjęty temat zarządzania wiedzą w procesie informatyzacji administracji publicznej. W podrozdziałach zostały omówione kolejno: technologie informacyjno-komunikacyjne, elementy architektury systemu zarządzania wiedzą oraz wspomagające ten proces technologie sztucznej inteligencji.

W ostatnim Rozdziale 6 Autorka zajęła się informatyzacją w kształtowaniu narastającego zasobu archiwalnego, co w znacznym stopniu pokrywa się z wynikającym z tytułu zakresem całej monografii. Jest to rozdział kluczowy dla monografii, gdyż pokazuje w jakim stopniu zidentyfikowane w poprzednich rozdziałach problemy w procesie nadzoru nad zasobem archiwalnym wymagają zmian organizacyjnych, których narzędziem jest lub będzie informatyzacja. Autorka pokazuje potencjalne i niektóre oczekiwane skutki tej informatyzacji. W konkluzji stwierdza, że w konsekwencji postępującej informatyzacji administracji publicznej nie można tworzyć narodowego zasobu archiwalnego wyłącznie w sposób tradycyjny, tzn.

tylko według sprawdzonych dotychczas w praktyce mechanizmów i zasad nadzoru nad zasobem archiwalnym.

Przeprowadzone badania pokazują, że ze względu na obecnie gwałtowny postęp technologiczny (radykalna zmiana pod wpływem informatyzacji metod i narzędzi pracy) istnieje konieczność przewartościowania istniejących obecnie w archiwistyce pojęć, teorii a zwłaszcza paradygmatów. Nie będzie to łatwe ze względu na wieloletnią tradycję, już wypracowane w archiwistyce strategie i konserwatyzm tego środowiska.

Narracja w tekście monografii czasami bywa chaotyczna, rozwlekła i nieporadna a w niektórych fragmentach poradnikowa, brak podsumowań poszczególnych rozdziałów, skoki myślowe, niepotrzebne powtórzenia, co może świadczyć, że Autorka jeszcze jest w drodze do mistrzostwa w sztuce pisarskiej. W mojej opinii metodologia badań nie została przedstawiona w klarowny sposób. Obszerność monografii nie idzie więc w parze z jej jakością.

Tekstowi rozprawy towarzyszy jednak obszerna bibliografia prac wykorzystanych w studium podjętej problematyki licząca grubo ponad 200 opisów bibliograficznych. Godnym pozytywnego podkreślenia jest fakt, że wszystkie opisy bibliograficzne prac tworzące bibliografię załącznikową publikacji zostały poprawnie przygotowane, co nie zawsze zdarza się m.in. w rozprawach habilitacyjnych. Ponad 30% opisów bibliograficznych to prace, które ukazały się drukiem w ostatnich 10-ciu latach. Do tekstu sporządzono łącznie 571 tzw. przypisów dolnych o różnym charakterze. Świadczy to o solidnym udokumentowaniu omówionych w tekście stwierdzeń i przytoczonych danych. Do tekstu został dołączony Aneks zawierający nie wszystkie trafnie dobrane materiały ilustracyjne.

Monografia nt. archiwów sygnalizuje archiwistom w Polsce, że w sytuacji tak gwałtownego rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych powinni nie tylko zaakceptować ten fakt jako rodzaj zmiany organizacyjnej (s. 228), lecz także wykorzystać i zmienić dotychczasowy system archiwizacji wzbogacając go o nowe metody pracy z korzyścią dla siebie, dla systemu archiwizacji dziedzictwa narodowego oraz dla użytkownika.

Główna wartość wydanej monografii, która ma charakter analityczny polega – moim zdaniem – na scaleniu i uporządkowaniu wcześniej podejmowanych z tego zakresu zagadnień stopniowo zreferowanych w opublikowanych artykułach Autorki. W niektórych partiach tekstu można jednak znaleźć rozwinięcie wcześniej sygnalizowanych problemów naukowych i pokazanie perspektyw ich dalszych badań, co dla sfery badawczej stanowi twórczą inspirację nowych problemów naukowych.

3. Ocena istotnej aktywności naukowej, konferencyjnej oraz osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Charakterystyka formalna dorobku Habilitantki pozwoliła ujawnić, że opublikowała Ona przynajmniej 2 autorskie monografie, 2 rozdziały w monografiach naukowych, 19 artykułów naukowych, w tym 1 artykuł współautorski i 1 artykuł w języku angielskim oraz 2 recenzje publikacji naukowych.

Spectrum poruszonych zagadnień jest stosunkowo wąskie. Habilitantka rozpoczęła publikowanie od charakterystyki informacji dokumentów archiwalnych, przechodząc poprzez poszczególne elementy systemu informacji archiwalnej, kończąc na prezentacji najnowszych możliwości wsparcia prac archiwalnych.

Problemy omawiane w artykułach były lokowane w ramach bibliologii i informatologii, stąd teksty były publikowane w czasopismach bibliologiczno-informatologiczno-bibliotekoznawczych, co zostało przez Ustawę o nauce w 2018 r. włączone w kompleks nauk o komunikacji społecznej i mediach.

W rozwijaniu poszczególnych problemów Habilitantka była konsekwentna. Czyniła to w sposób przemyślany i systematyczny. W konsekwencji w sumie udało się Jej objąć prawie wszystkie najważniejsze problemy dotyczące systemu informacji archiwalnej w Polsce i tylko wybiórczo w odniesieniu do zagranicy (jedna recenzja).

W przeanalizowanych przeze mnie tekstach dostrzegłem wyraźne autorskie akcenty teoretyczne z przewagą jednak omówieni problemów opartych na studiowaniu literatury, przepisów prawnych oraz na własnych doświadczeniach z pracy w archiwach. Autorska refleksja nad podejmowanymi problemami jest jednak szczątkowa, chociaż nie brak trafnych propozycji i rekomendacji dotyczących rozwiązania trapiących archiwa bieżących problemów, głównie organizacyjnych. Jakość opublikowanych artykułów nie jest wysoka, głównie z powodu ich czasami ułomnej to jest chaotycznej narracji oraz nie najnowszej literatury przedmiotu jako źródła informacji. Uwagi te potwierdza m.in. miejsce publikowanych prac, co przełożyło się też na stosunkowo niską cytowalność prac. Habilitantkę może usprawiedliwić jednak fakt, że problematyka, którą zajmuje się w ujęciu informatologicznym jest stosunkowo wąska. Stąd niewielki krąg zainteresowanych piśmiennictwem z tego zakresu i cytowaniem prac z tej dziedziny.

Habilitantka dołączyła do wniosku uporządkowane chronologicznie (z podziałem na grupy) wraz z poprawnymi opisami bibliograficznymi kserokopie wszystkich 20 artykułów, które opublikowała po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, co pozwoliło mi na ich wnikliwe

przestudiowanie, ocenę ich wartości oraz określenie rzeczywistego wkładu do dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i media.

Treść artykułów pozwala mi stwierdzić, że kontynuowała w nich tematykę podjętą i zasygnalizowaną w wydanej drukiem rozprawie doktorskiej nie tylko uszczegółowiając poszczególne zagadnienia, ale je w mniejszym lub w większym stopniu rozwijając i w ten sposób wniosła własny wkład teoretyczny i badawczy do przedmiotowej dyscypliny. Przewija się w nich problematyka przechowywania (archiwizacji) dokumentów elektronicznych, związki materiałów archiwalnych z działalnością administracyjną, zarządzanie dokumentacją, administracja elektroniczna.

Publikowała również w pracach zbiorowych z zakresu archiwistyki i ochrony zasobów cyfrowych. Artykuły zostały opublikowane w renomowanych w Polsce czasopismach z zakresu dawnej bibliologii, informatologii i bibliotekoznawstwa, włączonych w 2018 roku do obecnej dyscypliny „nauki o komunikacji społecznej i media”. Są to: *Zagadnienia Informacji Naukowej* (4 artykuły), *Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej* (7 artykułów), *Nowa Biblioteka* (3 artykuły), *Toruńskie Studia Bibliologiczne* (1 artykuł), *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis* (1 artykuł), oraz *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu* (1 artykuł), *Archeion* (2 artykuły), a także w czasopismach zagranicznych: *Journal of Modern Science* (1 artykuł) i *Social Communication* (1 artykuł).

Poruszyła w nich tytułowo następujące zagadnienia: zarządzanie dokumentacją elektroniczną i zabezpieczenie materiałów archiwalnych dla przyszłych pokoleń według zaleceń specyfikacji MoReq2 Komisji Europejskiej (2013), metadane w archiwizacji dokumentów elektronicznych (2009), standard tworzenia i opisu dokumentów elektronicznych dla potrzeb systemu informacji archiwalnej (2010), informacja archiwalna w zagadnieniach dydaktycznych informacji naukowej i bibliotekarstwa, Wzajemne powiązania archiwistyki i bibliotekarstwa (2010), zastosowanie klasyfikacji funkcjonalnej w zarządzaniu aktami i informacją archiwalną (2011), zarządzanie dokumentacją elektroniczną we współczesnych archiwach (2011), zarządzanie zasobami wiedzy w urzędach administracji publicznej (2013), informacja publiczna jako system informacyjny: zarys problemu (2014), techniki elektronicznej identyfikacji użytkowników i ich rola we współczesnej komunikacji z instytucjami systemu administracyjnego (2015), *Belliculum diplomaticum VI Thorunense (rec)* (2016), Europejska polityka dostępu do informacji i archiwum (2017), wdrażanie systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją w administracji publicznej w kontekście informatyzacji i zarządzania zmianą (2018), teoria i praktyka archiwistyki USA (rec.) (2019), Polityka państwa polskiego w zakresie postępowania z dokumentacją elektroniczną oraz

wdrażania systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD) w kontekście informatyzacji (2019), archiwa jako instytucje kultury: współczesne wyzwania w kontekście archiwizacji dokumentów elektronicznych oraz zabezpieczenia oryginalnej dokumentacji papierowej (2020), zmiana roli i znaczenia bibliotek oraz informacji naukowej w dobie pandemii koronawirusa SARS-Cov-2 (2022), „wolność w komunikacji naukowej w kontekście rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (oryg. w języku angielskim) (2022), aktotwórca, archiwotwórca i użytkownik informacji archiwalnej: wzajemne relacje w świetle rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (2022), zastosowanie technologii archiwizacji Internetu w identyfikacji i ratowaniu cyfrowego dziedzictwa kulturowego Ukrainy (2022).

Habilitantka po uzyskaniu stopnia naukowego doktora wzięła udział w ogółem 21 prestiżowych konferencjach naukowych w kraju (19) i za granicą (2), w tym w 9 wygłosiła referaty. Referaty na konferencjach w kraju dotyczyły zarządzania dokumentacją elektroniczną we współczesnych archiwach (Chorzów 2009), dostępu do informacji archiwalnej w społeczeństwie wiedzy (X Krajowe Forum INT, Zakopane 2009), zarządzania dokumentacją elektroniczną i zabezpieczania materiałów archiwalnych dla przyszłych pokoleń przy wykorzystaniu zaleceń specyfikacji MoReq2 Komisji Europejskiej (II Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych, Kraków 2012), systemu klasyfikacji dokumentów elektronicznych jako wsparcia dla zarządzania wiedzą (IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie Informacją w Nauce”, Katowice 2012), systemów elektronicznej identyfikacji i ich roli we współczesnej komunikacji (XII Forum Informacji Naukowej i Technicznej, Zakopane 2013), informacji publicznej jako źródła informacji do badań naukowych (V Ogólnopolska Konferencja „Zarządzanie Informacją w Nauce”, Katowice 2014), zarządzania informacją archiwalną i informacją bieżącą w instytucjach systemu administracyjnego (VI Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie Informacją w Nauce”, Katowice 2016), europejskiej polityki dostępu do informacji i archiwów (XIV Krajowe Forum Informacji Naukowej i Technicznej, Zakopane 2017), systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją EZD w programie Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie Informacją w Nauce”, Katowice 2018), appraisal electronic records as a process that aims to create cultural heritage in national archives in Poland (Międzynarodowa Konferencja We Włoszech, Rzym 2022).

W omawianym okresie Habilitantka odbyła szereg wyjazdów szkoleniowych i dydaktycznych, głównie w ramach programów Erasmus + do archiwów we Włoszech (Bologna

2017, Mediolan 2019), Turcji (Ankara 2018, Pamukkale 2019), Hiszpanii (Valencia 2022), Gruzji (Tbilisi 2023) oraz Łotwy (Lipawa 2023).

Doświadczenia dydaktyczne Pani dr J. Adamus-Kowalska zdobywała od 2008 roku pracując na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej na stanowisku adiunkta w Zakładzie Zarządzania Informacją, a od 2019 roku kontynuując pracę naukowo-badawczą na Wydziale Humanistycznym w Instytucie Nauk o Kulturze Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Prowadziła w sumie 27 przedmiotów, dla których opracowała odpowiednie programy zajęć dydaktycznych. Zajęcia dydaktyczne prowadziła także na studiach podyplomowych archiwistyki kościelnej na Wydziale Teologicznym UŚ oraz wykłady z archiwistyki na Uniwersytecie w Lipawie (Łotwa).

Dr Adamus-Kowalska jest aktywnym członkiem 3 organizacji profesjonalnych, w tym 2 międzynarodowych: (Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej, International Society for Knowledge Organization (ISKO), International Council on Archives ICA). Jest recenzentem artykułów naukowych w Toruńskich Studiach Bibliologicznych i Actach Universitatis Lodzensis. Folia Librorum. Jak podała w Autoreferacie, ma bardzo wiele osiągnięć – co warto podkreślić – we współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym a także uczestniczy w Zespole Badawczym „Metadane w kulturze” w Instytucie Nauk o Kulturze UŚ.

Informacje o dorobku naukowym Habilitantki są następujące: łączna liczba uzyskanych punktów za publikacje – 535,5, Indeks Hirscha 4(2), liczba cytowani 20(17).

4. Podsumowanie, wnioski końcowe i konkluzja

W przedmiotowym zakresie Habilitantka jest osobą naukowo aktywną. Świadczy o tym Jej dorobek naukowy (2 monografie, 2 rozdziały w monografiach naukowych, 21 artykułów naukowych w czasopiśmie), uczestniczenie w licznych konferencjach naukowych i organizacjach naukowych a także – co warto podkreślić – szeroka współpraca z otoczeniem (ich wykaz to aż 3 strony Autoreferatu!) a także udział w licznych szkoleniach (w tym wyjazdach zagranicznych, głównie w ramach programu Erasmus +).

Habilitantka jest jedną z niewielu badaczy archiwów w Polsce zajmującą się problematyką informacji archiwalnej w tak szerokim zakresie w ujęciu informatologicznym (obecnie w ramach nauk o komunikacji społecznej i mediach) i legitymującym się tak bogatym doświadczeniem i znaczącym dorobkiem w tej dziedzinie. Mam tu na myśli nie tylko monografię habilitacyjną, lecz także opublikowaną w 2011 roku rozprawę doktorską

poświęconą systemowi informacji archiwalnej w Polsce, gdzie omówiła jej historię, infrastrukturę, standardy i metody.

Monografia habilitacyjna scala w jedną całość mimo niewielu stosownych odniesień do doświadczeń archiwistyki za granicą i przynajmniej częściowo porządkuje problematykę informatyzacji archiwów państwowych w Polsce pod kątem informatologicznym. Towarzyszy temu w większym lub mniejszym stopniu bazująca na zbudowanym przez Autorkę warsztacie naukowym autorska refleksja naukowa. Stanowi to – moim zdaniem - wkład do dyscypliny „nauki o komunikacji społecznej i mediach”.

Pomimo selektywnie wymienionych przeze mnie w recenzji ewidentnych deficytów i ułomności w monografii habilitacyjnej oraz mankamentów w dorobku naukowym uważam, że przeważają zasygnalizowane przeze mnie pozytywy. Stąd mój wniosek, że dr Justyna Adamus-Kowalska spełnia ustawowe kryteria przyznania stopnia doktora habilitowanego określone Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (dz. U. 2018 poz. 1668 – tekst ujednolicony), to jest posiada stopień naukowy doktora; posiada w dorobku wymierne osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój nauk o komunikacji społecznej i mediach oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową.

Wiesław Babik

.....